

**АКАДЕМИЈА ТЕХНИЧКО-ВАСПИТАЧКИХ
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА**

ИЗВЕШТАЈ

**САМОВРЕДНОВАЊЕ
СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА
ЕКОЛОГИЈА И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

**За период од
1.10.2024.г. до 01.04.2025.г.**

**Врање,
април 2025.**

**СТАНДАРД 4:
КВАЛИТЕТ
СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА**

Стандард 4: Квалитет студијских програма

Академија техничко-васпитачких струковних студија (у даљем тексту Академија) акредитована је 28.јула 2021.године и с обзиром да су од тог датума прошле пуне три школске године (2021/22, 2022/23 и 2023/24), Академија је, у четвртој години од добијања акредитације, ушла у процес самовредновања и оцењивања квалитета различитих сегмената свога рада, као и писање одговарајућег извештаја, према Правилнику (и његовој допуни) о стандардима и поступку за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма Националног савета за високо образовање.

Са друге стране студијски програм Екологија и заштита животне средине (у даљем тексту ЕЗЖС) је акредитацију добио 2024.године, тако да у тренутку писања Извештаја о самовредновању окончана једна цела школска година на овом програму, и друга година је у току, па се поставља питање валидности и референтности података, који су значајни за самовредновање квалитета овог програма.

С обзиром да Национално акредитационо тело, у упутствима за припрему документације за самовредновање и у правним документима (допуна горепоме-нутог Правилника), који их прате, јасно наглашава да се за установу и све њене студијске програме израђује један обједињени Извештај који обухвата установу и све студијске програме, **без обзира на време њихове акредитације** (било да су акредитовани пре или након оснивања Академије), у Извештају ће се извршити и самовредновање квалитета програма ЕЗЖС, без обзира на рану фазу реализације програма. Јасно је да ће расположиви и релевантни обрасци бити присутни у мањој мери, уз јасно навођење објективних ограничења у погледу обима и врсте показатеља. При томе се не доводи у питање правило да се, у контексту студијског програма, пуно самовредновање врши након протока три године његове реализације, већ се у јединственом извештају о самовредновању установе обезбеђује континуитет праћења квалитета свих програма, у складу са фазом њиховог развоја и реализације.

Студијски програм ЕЗЖС уписао је школске 2024/25. прву генерацију студената и то 10 студената (акредитациона квота је 20 студената) и у другој генерацији је уписано 10 студената, што показује да је на самом почетку програм оправдао акредитацију, пре свега у смислу интересовања студената за сам програм.

Студијски програм **Екологија и заштита животне средине** пружа теоријска и практична знања из области заштите животне средине, као и способности и вештине потребне за имплементацију тих знања не само у области заштите, већ и на плану екологије, управљања и унапређења животне средине у контексту глобалне стратегије одрживог развоја.

Механизми праћења квалитета свих студијских програма на Академији постоје и они се спроводе кроз константно и систематско праћење и анализу по више аспеката. Предвиђено је да структура и садржај студијског програма и сваког предмета у програму, радно оптерећење студената мерено ЕСПБ бодовима, успех студената на предметима прати и унапређује. Процес унапређења студијских програма спроводи се тако што предметни наставници на студијском програму предлажу мање измене и допуне курикулума и програмских садржаја појединих предмета са циљем унапређења и осавремењавања студија. Предлози се, као мање или веће промене, прослеђују Националном телу за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије. Ипак, после тек нешто више од једног семестра трајања програма ЕЗЖС није ништа још рађено у погледу провере курикулума и унапређења програма.

Сви потребни подаци који су везани за студијски програм ЕЗЖС су објављени на [интернет страници Одсека Врање](#), и доступни су широј јавности. Информације о нивоу

образовања и степена високог образовања истакнуте су у публикацији [Информатор](#) на сајту Одсека Врање.

[Правила студија](#) су такође дефинисана и доступна студентима на интернет порталу Одсека Врање.

У оквиру студијског програма, приликом реализације наставних садржаја различитих предмета, успоставља се склад између наставних метода, очекиваних исхода учења и критеријума за оцењивање. У настави се користе различите методе као што су усмено и писмено излагање, дискусија, симулација, демонстрација, студије случаја, практичне вежбе, као и лабораторијски и експериментални рад. Постоји значајан нагласак на подстицању креативног, истраживачког и практичног начина размишљања код студената. Тренутно једини валидни подаци, везани за проверу ових констатација могу доћи из анонимне студентске анкете која је извршена након завршетка зимског семестра школске 2024/25. године. Студенти су исказали задовољство овим аспектима самог програма ЕЗЖС, при чему се нису превише истакли у коментарима за сваки сегмент рада, а што би било значајно за неку будућу анализу и унапређење самог програма.

Студенти овог програма, имали су испитне рокове за предмете из зимског семестра у шк.2024/2025. години, а треба истаћи излазност на испитима и добру пролазност, тако да су очекивања да ће велики број студената стећи услове за прелаз у наредну годину студија.

Током једног семестра, студенти обично имају два колоквијума (на средини и на крају семестра), на којима се оцењује квалитет и квантитет њиховог рада. За сваки предмет постоји и завршни испит, који по личном избору наставника може бити усмен или писмен. Предиспитне обавезе чине до 70 бодова од укупног броја поена на испиту, а минималан број поена за положен испит је 51. Завршни испит је обавезан за сваки предмет.

Оптерећење студената у изучавању предмета на основним струковним студијама израчунато је на основу ЕСПБ, при томе је за сваки ЕСПБ предвиђено да студент утроши 30 часова учења, што је у складу са препорукама КАПК (25 до 30 часова). У дефинисању оптерећења студената полази се од чињенице да се у току школске године изводи активна настава у току 30 недеља и да се студент на активној настави ангажује минимално 20 часова седмично, те да укупно ангажовање студента износи $180 \text{ ЕСПБ} \times 30 = 5.400$ часова у току школске године.

[Правилником о пријави, припреми и одбрани завршног завршног рада](#) студенти су упознати са организацијом основних струковних студија, уписом, обавезама у току студија, као и дефинисаним захтевима које завршни рад треба да испуни, посебно у погледу методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања. Студент може да поднесе пријаву за одобравање теме за израду и одбрану завршног рада студентској служби када оствари најмање 150 ЕСПБ (члан 3. горепоменутог Правилника). На интернет порталу Установе, студентима је доступан [формулар за пријаву завршног рада](#), а такође и [упутство о форми за израду завршног рада](#).

При анализи појединих параметара студијског програма ЕЗЖС узима се у обзир мишљење студената и послодаваца. Ова анализа обухвата и анонимне студентске анкете које се спроводе два пута годишње, након зимског и након летњег семестра. Међутим, примећен је проблем незаинтересованости студената за озбиљно сагледавање аспеката свог студијског програма, где се анкете често сматрају оптерећењем уместо приликом за унапређење програма (постоји опасност да студентске анкете на појединим програмима не буду валидне јер је проценат студената који су урадили анкету, премали). На овоме би требало радити у наредном

периоду и ту би највећу улогу требало да има Комисија за самовредновање и унутрашње обезбеђење квалитета Академије техничко-васпитачких струковних студија (на нивоу целе Академије), Поткомисија за самовредновање и унутрашње обезбеђење квалитета у Одсеку Врање (на нивоу Одсека Врање) и Студентски парламент Одсека Врање.

Поред анкетирања студената, узимају се у обзир и мишљења послодаваца о компетенцијама свршених студената кроз анкетирање послодаваца о стеченим квалификацијама свршених студената – Упитник за послодавце. Послодавци који попуњавају анкету имају макар једног дипломираног студента са Академије који обавља посао у струци. Поред тога, анкету попуњавају и они послодавци који на стручној пракси имају студенте завршних година основних, специјалистичких и мастер студија, као и послодавци где нема запослених студената, али су њихова мишљења релевантна за будуће запошљавање студената.

Поред послодаваца и студената, свршени студенти након дипломирања попуњавају Упитник за студенте који су завршили студије, па на основу тога се долази до реалних података о њиховом стеченом знању на Академији, прикупљају се информације о његовој оцени студијског програма (настава, оцењивање, стечена знања и вештине, организација и уређење, консултације, средства за учење на студијском програму).

б) Анализа и процена тренутне ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања

Кроз праћење и проверу циљева и структуре студијског програма основних студија ЕЗЖС, радног оптерећења студената и кроз стално осавремењавање садржаја, током времена створиће се потпунија слика о нивоу квалитета.

Повратне информације добијене анкетирањем студената, дипломираних студената и послодаваца итд. један су од индикатора шта треба кориговати и унапредити, а шта ново применити, у наредном периоду.

в) Анализа слабости и повољних елемената

Предности	Слабости
✓ Јасно дефинисани циљеви студијског програма и њихова усклађеност са исходима учења. ++ ✓ Систем оцењивања је јасан и заснован на мерењу исхода учења. +++ ✓ Дефинисани поступци праћења квалитета студијског програма. ++ ✓ Дефинисан поступак прибављања повратних информација од послодаваца о свршеним студентима и њиховим компетенцијама. +++ ✓ Континуирано осавремењивање студијског програма у складу са структуром студијског програма у развијеним европским земљама и потребама привреде. +++ ✓ Информације о завршном раду и стручној пракси налазе се на сајту Одсека Врање. +++ ✓ Информације о студијском програму и исходима учења доступни су јавности на сајту Одсека Врање и у информатору. +++	✓ Незаинтересованост дела студената да се активно укључе у наставне активности. +++ ✓ Недовољне могућности за извођење практичне наставе у привреди. ++ ✓ Недовољна пролазност /успешност студената из појединих предмета. +++ ✓ Недовољна мобилност наставника и студената. + ✓ Недовољно редовно присуство студената на настави. +++ ✓ Недостатак поузданих повратних информација од стране послодаваца о квалитету студија, студијског програма и компетенција студената. ++

Могућности	Опасности
✓ Све веће придавање значаја квалитетном третирању отпада у нашој земљи и свету, отвара могућности за пројекте и друге професионалне активности. +++ ✓ Интензивирање сарадње са предузећима која се баве делатношћу везаном за област Заштите животне средине. ++ ✓ Праћење трендова у Европи и искуства у области Заштите животне средине. + ✓ Усклађеност циљева студијског програма и исхода учења са захтевима тржишта рада. ++ ✓ Повратне информације из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама. ++ ✓ Регионално повезивање високошколских установа у циљу размене искуства у побољшању квалитета студијског програма. +++ ✓ Укључивање наставника и сарадника у домаће и међународне развојне пројекте за побољшање програмских садржаја.+++	✓ Релативно низак ниво зарада у Пчињском округу. +++ ✓ Недовољна заинтересованост будућих студената за студијски програм. +++ ✓ Немогућност коришћења средстава из фондова Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије. ++ ✓ Немогућност учешћа на пројектима из области науке, истраживања и иновација.++

г) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4:

- Израда стратегије краткорочног и дугорочног развоја студијског програма Екологија и заштита животне средине, који би укључивао даље активно ангажовање на домаћим и међународним пројектима;
- Иновирање садржаја курикулума појединих предмета студијског програма Екологија и заштита животне средине, у складу са савременим технологијама и стањем науке и технике у тој области и потребама праксе;
- Проширење реалног искуства студената кроз практични рад и стажирање у сарадњи са локалним комуналним предузећима и компанијама у Пчињском округу;
- Континуирано прикупљање информација из пословног окружења о свршеним студентима и њиховим компетенцијама;
- Побољшање мултидисциплинарног приступа кроз укључење студената у курсеве из области заштита животне средине, како би се студентима пружио шири контекст рада у овој области
- Повезивање студената и привредних субјеката и остваривање сарадње током студија;
- Повећање фокуса на иновације и истраживања у области заштите животне средине, кроз охрабтивање студената да учествују у истраживачким пројектима и развијању нових метода и решења у овој области;
- Унапређење функционалне интеграције знања и вештина кроз прикупљање информација из пословног окружења о студијском програму и мишљења од послодаваца о степену задовољства свршеним студентима;
- Подстакнути развој софтверских вештина који могу бити важни за даље пословање и успешност у раду свршених студената

- Активно учешће наставног кадра у пројектима националног и међународног карактера, као и мобилност наставника и сарадника.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30.09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.